

EKONOMİ BÜLTENİ 14

01.04.2010

BÜYÜME RAKAMLARINDA OLUMLUYA DÖNÜŞ VAR AMA . . .

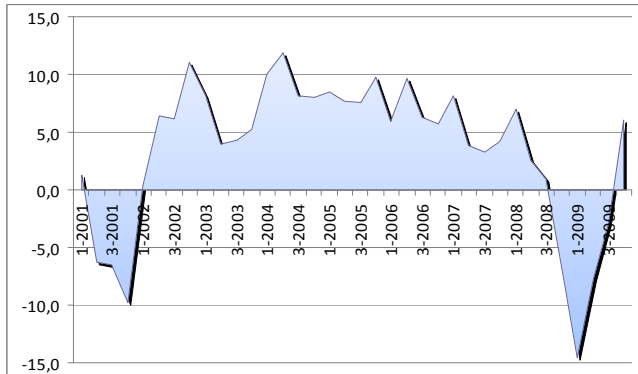
TÜİK'in 31 Mart 2010 tarihinde açıkladığı Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) rakamları, Türkiye'de ekonomik iyileşmenin başladığını ifade ediyor. Açıklanan verilere göre, 2009 yılı dördüncü çeyreğinde, GSYH'nın %6 oranında büyüdüğü gözlenmektedir. Böylece, 2008 yılının son çeyreğinden beri süregelen küçülme seyri, 2009 yılının dördüncü çeyreğinde makroekonomik görünümde olumlu bir sinyal vermiştir. Orta Vadeli Programda, Türkiye'nin 2009 yılında %6 küçülme yaşayacağı belirtilmiş, olumlu gelen son çeyrek verisiyle 2009'da %4.7 oranında küçülme açıklanmıştır. Sabit fiyatlarla GSYH'de 2009 yılında en önemli daralma %16.3 ile inşaat sektöründe yaşanmıştır. Toptan ve perakende ticaret %11.8 küçülürken, oteller ve lokantalar %13 büyüme kaydetmiştir.

Tablo 1. Hanehalkı Tüketim Harcamaları Değişim Oranları

Değişim Dönemi	Gıda, İçki ve Tütün	Giyim ve Ayakkabı	Sağlık	Eğlence ve Kültür	Eğitim	Lokanta ve Oteller
2007-2006	3,46	-3,93	11,56	-2,21	4,50	1,77
2008-2007	0,88	-5,96	12,88	-6,66	5,43	-1,64
2009-2008	0,09	-11,42	-1,48	-7,21	-0,49	3,94

Olumlu gelen bu verilere daha yakından bakmak lazım. Hanehalkının yaşam alışkanlıkları incelendiğinde, 2009 yılında giyim ve ayakkabı harcamalarının %11.42 azaldığı, eğlence ve kültür etkinliklerine olan talebin %7.21 daraldığı gözlenmektedir. Hanehalkının 2007-2009 yılları arasında tüketim harcamaları incelendiğinde, 2007 yılında gıda, içki ve tütün ürünlerine 2006 yılına göre %3.5 oranında daha fazla harcama yapmış, bu gruptaki harcama büyümeleri 2008 ve 2009 yıllarında önemli ölçüde daralmıştır. 2007 yılından itibaren en önemli azalış giyim ve ayakkabı grubundadır. Hanehalkı krizde en çok bu alandaki harcamalarını kısarken beklendiği gibi bireyler eğlence ve kültür, sağlık ve eğitim için ayrılan bütçede de tasarrufa gitmiştir. Lokanta ve oteller grubunda, 2009 yılında bir önceki yıla göre artış gözlenirse de bu artışın gelir düzeyi yüksek grup ve yurtdışı talep nedeniyle yaşandığı söylenebilir. Kriz döneminde giyim, ayakkabı ve sağlık alanlarında tasarrufa giden bireylerin turizm harcamalarının artması pek beklenen bir durum değildir. Veriler incelendiğinde aslında 2009 yılında bireysel refah için çok iç açıcı koşullar yakalanmadığı gözlenmektedir. Kişi başına düşen milli gelirdeki % 16.4'lük bir gerileme de bu bilgiyi doğrulamaktadır. Büyüme rakamlarının olumluya dönmesinde temel etken, TÜİK'in 2008 yılının son çeyreğinden itibaren açıkladığı verilerde revizyona gitmesidir. 2009 yılı dördüncü çeyreğinden önceki dört çeyrek verilerde küçülme tahminlerini iyileştirmesi, son açıklanan verileri -%5'in altına çekmiştir. Kamu harcamalarının artması da açıklanan büyüme rakamlarını olumlu yönde etkilemiştir. Her ne kadar büyüme rakamları hanehalkı refahı için önemli bir sıçrama yapmamış olsa da, Türkiye'nin 2009 yılı büyüme rakamları küresel olarak karşılaştırıldığında, Türkiye'nin makroekonomik görünümünün önemli bir toparlanma sürecinde olduğu söylenebilir. AB Bölgesinde, İrlanda ekonomisi %7.1 küçülürken, İtalya, İngiltere ve Almanya yaklaşık %5 daralmıştır. ABD'de %2.44'lük bir daralma yaşanırken, 2009 yılında krizi yaşayan Yunanistan'ın açıkladığı verilerle yaklaşık %2 küçüldüğü göze çarpmaktadır. Türkiye bir çok ülkeye göre daha iyi bir görünüm sergilemektedir. Ancak yine de istikrarlı büyüme hedefinin sağlanıp sağlanmadığı konusunda, 2010 yılı ilk çeyrek verileri daha önemli ipuçları verecektir.

Grafik 1. Türkiye'de GSYH büyüme oranları (2001-2009)

Grafik 2. 2009 Yılı Küresel Büyüme Hızları

